

FISCHER FATELEP

Br. Jósika u. 20. Tel. 18-81.
I-a TŰZIFA, SZÉN, KOKSZ FASZÉN LEGOLCSÓBB ÁRON

egyetem jövő sorsával kapcsolatban.

Könnyezve, el-elcsukló hangon beszélt az egyetemépítő volt kultuszminiszter kriptája előtt a polgármester azokról, akik le akarják most rombolni azt, amit a város nagy halottja épített.

Szeged és az egyetemes magyar kultúra számára. Ezeket mondotta Szeged polgármestere:

— Klebelsberg Kunó gróf Szeged városának nagy jótevője, eljött a közönség ide a sírodhoz, hogy temetésed első évfordulóján is lerója kegyeletének, tiszteletének és halálának adóját irántad. Nem hisszük, hogy meghaltál. Mindig várunk téged; mert szeretünk téged. És ezt a becsülést és szeretetet a szegedi apa átülteti a fia szívébe, aki ismét továbbadja s ekként válsz te itt mi köztünk örökéletűvé. Alkotó,

— Szegedi nagy alkotásodat most veszély fenyegeti. világosíts fel égi szózatoddal azoknak elméjét és szívét, akik-től ez intézmények sorsa függ.

— Hiszen a magyar kultúra még oly kicsiny, hogy azt növelni és sokszorozni kell,

lerombolni belőle egy szemernyit sem szabad.

Hiszen a kultúra mindent, de mindent előre visz, ami jó, ami nemes. Előreviszi a gazdasági életet, az egészségügyet, az emberiség minden boldogságát. Igyekszik mindent megsemmisíteni ami káros, vagy rossz, a vétkeket, a bűnt. Férfiasan kell megállni a helyét annak, aki a kultúra védelmére hivatott és

teremtő zseni voltál. Egy ama kiválóan nagyszabású lények közül, akik az élet porondján és légkörében szárnyas paripákön vágatnak, félrelökve minden határkövet, felemelkednek az idealizmus sztratoszférájába és minden mértéket meghaladnak. Századokra megemelted a nemzet kulturáját, mi pedig szegediek, minden nap gyönyörködhetünk

a te legszebb álmod megvalósításában.

Ezek és számtalan más teremtményeid, intézményeid szintén örökéletűvé tesznek téged. Életedben a te oltárod asztalára az elismerésnek kevés tömjénzeme hullott; de amióta elköltöztél tőlünk, szellemed oltárkövén e tömjénzsemek megsokszorozódtak és foyton növekszenek, mert egy férfiú vagy, aki azóta inkább él, amióta meghaltál.

a kicsinyes ellenérveket meg kell semmisítenie.

Ma félünk, segíts nekünk nagy emlékeddel nagyon nehéz küzdelmünkben.

hogy megbirjuk őrizni amit ránk hagytál. Az igazi nagy képesség, mint a tied az ő nagy nemességét nem miniszterektől és királyoktól kapja, hanem a királyok királyától, Istentől. És mi gyarló közönség eljöttünk ide, hogy hó-

doljunk lelki nemességednek és nagy szellemednek.

Ha akadtak olyan szegediek, akik eddig kétkedtek a nyilvánosságra hozott miniszteri elhatározás komolyságában, ez a pogármesteri megnyilatkozás mindenkit rádöbbenett az igazságra.

A Klebelsberg-kripta előtti ünnepség után a Délmagyarország munkatársa beszélt

gróf Klebelsberg Kunó özvegyével

arról a veszedelemről, amely az elhunyt kultúrpolitikus egyik legnagyobb alkotását, a szegedi egyetemet fenyegeti.

— Eképzeltetlennék tartom — mondotta özvegy gróf Klebelsberg Kunóné —, hogy hozzányuljanak ahhoz az intézményhez, amely büszkesége lehetne minden más kulturállamnak is. Nem tudom elhinni, hogy megcsönkítsák a szegedi egyetemet, hogy elvegyék tőle legfontosabb és gyönyörű eredményekkel dolgozó tudományos intézeteit. Hihetetlennek tartom ezt a tervet, mert magyarázatot nem találok rá, de tudom, hogy

ha élne szegény férjem, elhárítaná a fenyegető veszedelmet, megmen-tené a szegedi egyetem integritását.

Az a legtragikusabb, hogy éppen halála első évfordulóján történnek ezek a dolgok, mintha csak a halott szelleme ellen...

Nem fejezte be a megkezdett mondatot. Arcát a fogadalmi templom felé fordította, gróf Klebelsberg Kunó sírhelvé felé.

Fölkerestük

Dr. Veress Elemért, az orvosi fakultás dékánját,

aki az orvosi fakultás fenyegető veszedelméről a következőket mondotta:

— Ha a kultuszminiszter terve megvalósul, akkor Szegeden az orvosképzés a lehető legsúlyosabb kártételekre szorul. Rendkívül sérelmes volna ez az intézkedés Szeged város szempontjából, de sérelmes

a hallgatóság szempontjából

is. Nagyon sok szegedi illetőségű fiatalember ugyanis abban a biztos reményben iratkozott be a szegedi egyetem orvosi fakultására, hogy itt fogja befejezni a tanulmányait.

Ha az orvosi kart elviszik innen, illetve megszüntetik, számos szegénysorsú hallgatónak aligha lesz módjában, hogy más városba menjen el tanulmányait folytatni és befejezni.

Sok szegény szegedi szülő nincs abban a helyzetben, hogy orvosnövendék fiát most majd más városban taníttassa, ezért az egyetemi hallgatók nagyrésze a legnagyobb kétségbeeséssel értesült arról, hogy mi készül az orvosi fakultással kapcsolatban.

Arra a kérdésünkre, hogy mit tart célravezetőnek a lehetetlen tervvel szemben, Veress professzor a következőket mondotta:

— A sajtó és a közvélemény sokat segíthet a tekintetben és

helyes volna a politikai agitáció is,

ha igaz az, hogy a politika parancsolja a szegedi egyetem megcsönkítésát.

Hóman miniszter nyilatkozata

Budapest, október 21. A vidéki egyetemek megcsönkítésának a terve az egész országban érthető feltűnést és izgalmat keltett. Nyilatkozott Hóman Balint kultuszminiszter is, de cáfolatnak szánt nyilatkozata — sajnos — nem jelent cáfolatot.

— Egyelőre még semmi alapja nincs ezeknek a híreknek, mert ez a kérdés még nem dőlt el. Az egész hír abból származhatott, hogy nálam jártak a vidéki egyetemek tanácsai a szokásos tanéveleji tisztelegésen és nálam járt Somogyi Szilveszter szegedi polgármester is. Arra a kérdésre, hogy mi lesz ezután a vidéki egyetemek sorsa, a kultuszminiszter csak ezt ismételte:

— Ez a kérdés még nem dőlt el.

RÁDIO

ORION
STANDARD
PHILIPS
MARKOVICS
TISZA LAJOS KORUT 44.

mel láttam, aki nincs érdekelve. Egy hét múlva valamelyik Kárász-ucai kirakathat már látható volt a bemutatóköz festmény. Rendszerint lap is akadt olyan, amely felfedezte az új csillagot és kötelességévé tette Szegednek, hogy gyönyörköd-jék tündöklésében. Félév múlva az új csillag hol kérte, hol követelte a város tanácsától, hogy képei kiállítására adjon helyet a kulturpalotában. A tanács az aktát mindig kiadta Tömörkény Ist-vánnak, az akkori chefnak, aki káromkodott egyet, sőt néha többet is, de azért mindig javasolta a kérés teljesítését, ezzel a négy szemközti indoko-lással:

— A fene bánja. Ha az egyiknek megengedjük, meg kell engedni a másiknak is, én nem alakulhatok át minden egyes esetben becsületbíróssággá.

Es így jutottunk oda, hogy az év háromnegyed részében se a szegedi közönség, se az idegen látogató nem láthatta Vágó Pált, Munkácsyt, Mednyánszkyt, Pállikot, Kernstockot, Csók Istvánt, Nyilassy Sándort, mert az álló-csillagokat elföd-ték az ismeretlen bolygók, helybeliek, vidékiek, fővárosiak. Annyira köztudomású lett a szegedi kulturpalota mindenre kaphatósága, hogy a há-boru előtt egy tekintélyes egyesület itt akart ba-romfikiállítást rendezni, a mostani régiségtárban, azzal az indoklással, hogy „minden kiállítást a kulturpalotában rendeznek.” Ugyanezzel az indo-kolással akartak kocs- és esónakművészeti kiál-lítást rendezni a nagyteremben és az előcsarnok-ban a háboru vége felé, amikor már én voltam az igazgató.

En aztán az állócsillagok védelmében véget ve-tettem a különös szegedi divatnak, vállalván az elkerülhetetlen ódiót azok részéről, akik nem akarják belátni, hogy a város muzeuma ma már öncélú intézmény s a város nem azért gyűjtötte a muzeális becsű képeit, hogy azokat eltakarják olyan kiállítások, amiknek néha semmiféle bece-se nincs. Nem, még olyanok se, amelyeknek művészi értékehez nem férhet kérdés. Próbálja meg valaki ilyesmire rávenni az Országos Szépművészeti Mu-zeumot.

Tudom, erre azt lehet mondani: Pest más, mert ott bővében vannak kiállítási helyiségek. Persze, persze. De hát én vagyok érte felelős, vagy a mu-zeum, hogy Szegeden senki se gondoskodott ilyen-ről? Ha a kulturpalotát kibővítették volna, ez a kérdés is rég meg volna oldva. Tíz éven át majd a lelkemet kikiabáltam érte, nem hallgatott meg senki. S a város törvényhatóságában egy hang nem akadt, amely nyomtatékot adott volna az enyémnek.

Nem szemrehányásul mondom, csak a magam védelmében.

Most elhangzott a városi közgyűlésen egy két-ségtelen jószándéku indítvány, amely megint ki-állítási helyiséget akar kiszorítani a kulturpalota-ból, szerényebb méretűt, de végleget. Olyan-formán, hogy lakoltassam ki a muzeum képeit az utolsó képtári teremből s azt bocsássuk rendelkezé-sére a szegedi művészeknek. A város kiadta az in-dítványt nekem, hogy tegyek javaslatot a terem megképtelenítésére. Fájdalom, csak azt jelenthe-tém vissza, hogy a képtelenség már megvan. Na-gyobb képtelenséget nem tudok annál, mint hogy Thorma apostolait, Csók Magdolnáját, Margittay Párbaj utanját, Hegedűs Madonnáját, Aggházyt, Bihárit, Spányit, csak a nagyjót említve, hordas-sam föl a padlásra, mert más üres hely minálunk már nincs, idegen helyre kösztho adni pedig még-se lehet a városi képtárt. (Már vagy husz képünk ugvis a városházán van letétben.)

Hát a padlást nem vállalom s gondolom, abba a tűzrendészeti szabályzat is beleszólna. De talán beleszólna a szegedi közönség is, amely nem-bizonyos, hogy minden cserének örülne.

Ezekután pedig várom, hogy a gazdasági egye-sület és az iskolaszéki i-tár mikor kérédizik vissza a kulturpalotába, tekintettel arra, hogy har-minc évvel ezelőtől ők is ott laktak. Ez nem is lenne olyan nagy probléma, mert az ő kedvükért csak az azóta betolakodott kunokat, avarokat és honfoglaló magyarokat kellene szelnek ereszteti, illetve visszaadni a szegedi földbe.